HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a treia)

13 decembrie 2017*

„Politica externă și de securitate comună – Măsuri restrictive luate împotriva Iranului în scopul de a împiedica proliferarea nucleară – Înghețarea fondurilor – Obligația de motivare – Răspundere extracontractuală – Încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care conferă drepturi particularilor”

În cauza T-692/15,

HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH, cu sediul în Hamburg (Germania), reprezentată de M. Schlingmann și de M. Bever, avocați,

reclamantă,

împotriva

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat de M. Bishop și de J.-P. Hix, în calitate de agenți,

pârât,

susținut de

Comisia Europeană, reprezentată inițial de S. Bartelt și de R. Tricot, ulterior de R. Tricot și de T. Scharf, în calitate de agenți,

intervenientă,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 268 TFUE prin care se urmărește repararea pretinsului prejudiciu suferit de reclamantă în urma înscrierii denumirii sale, pe de o parte, prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 668/2010 al Consiliului din 26 iulie 2010 de punere în aplicare a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 423/2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO 2010, L 195, p. 25), în anexa V la Regulamentul (CE) nr. 423/2007 al Consiliului din 19 aprilie 2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO 2007, L 103, p. 1) și, pe de altă parte, prin Regulamentul (UE) nr. 961/2010 al Consiliului din 25 octombrie 2010 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 423/2007 (JO 2010, L 281, p. 1), în anexa VIII la Regulamentul nr. 961/2010,

TRIBUNALUL (Camera a treia),

compus din domnii S. Frimodt Nielsen, președinte, I. S. Forrester și E. Perillo (raportor), judecători,

grefier: domnul E. Coulon,

* Limba de procedură: germana.

pronunță prezenta

Hotărâre

I. Situația de fapt și istoricul litigiului

1 HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (denumită în continuare „HTTS” sau „reclamanta”) este o societate de drept german constituită în luna martie 2009 de domnul N. Bateni, care este asociatul unic și directorul acesteia. HTTS desfășoară activități de agent maritim și de administrator tehnic de nave.

2 Prezenta cauză se înscrie în cadrul măsurilor restrictive instituite în scopul de a face presiuni asupra Republicii Islamice Iran pentru ca acest stat să pună capăt activităților nucleare care prezintă un risc de proliferare și dezvoltării vectorilor de transport de arme nucleare (denumite în continuare „proliferarea nucleară”). Mai precis, ea face parte din cauzele referitoare la măsurile luate împotriva unei companii maritime, Islamic Republic of Iran Shipping Lines (denumită în continuare „IRISL”), precum și a unor persoane fizice sau juridice pretins legate de această companie, printre care figurau în special, potrivit Consiliului Uniunii Europene, HTTS și alte două companii maritime, Hafize Darya Shipping Lines (denumită în continuare „HDSL”) și Safiran Pyam Darya Shipping Lines (denumită în continuare „SAPID”).

3 Înscrierea inițială a denumirii HTTS în lista persoanelor, entităților și organismelor care fac obiectul unor măsuri restrictive din anexa V la Regulamentul (CE) nr. 423/2007 al Consiliului din 19 aprilie 2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO 2007, L 103, p. 1) a avut loc la 26 iulie 2010, în urma intrării în vigoare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 668/2010 al Consiliului din 26 iulie 2010 de punere în aplicare a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 423/2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului (JO 2010, L 195, p. 25). Această înscriere nu a făcut obiectul unei acțiuni în anulare. Înscrierea denumirii HTTS în listele persoanelor, entităților și organismelor care fac obiectul unor măsuri restrictive din anexa VIII la Regulamentul (UE) nr. 961/2010 al Consiliului din 25 octombrie 2010 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 423/2007 (JO 2010, L 281, p. 1), efectuată după câteva luni prin regulamentul menționat, a fost, în schimb, contestată de HTTS și anulată ulterior de Tribunal, care a statuat că nu era motivată corespunzător cerințelor legale (a se vedea punctul 5 de mai jos).

4 În Regulamentul nr. 668/2010, motivul înscrierii denumirii HTTS era în esență că aceasta „[a]cționează în numele HDSL în Europa”. În Regulamentul nr. 961/2010, motivul era că aceasta „este controlată de IRISL și/sau acționează în numele său”.

5 Prin Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), Tribunalul a anulat Regulamentul nr. 961/2010 în măsura în care privea această companie, dar cu efect de la 7 februarie 2012, în scopul de a permite eventual Consiliului să completeze între timp motivarea reînscrierii denumirii HTTS. În această privință, Tribunalul a considerat, astfel, că anularea cu efect imediat a Regulamentului nr. 961/2010 ar putea aduce o atingere serioasă și ireversibilă eficacității măsurilor restrictive prevăzute de acest regulament împotriva Republicii Islamice Iran, întrucât „nu se poate exclude posibilitatea ca, pe fond, impunerea măsurilor restrictive față de reclamantă să se dovedească totuși justificată” (Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul, T-562/10, EU:T:2011:716, punctele 41 și 42).

6 După intervenirea Hotărârii din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), denumirea reclamantei a făcut obiectul unor înscrieri ulterioare din partea Consiliului, contestate de fiecare dată de aceasta și ulterior anulate de asemenea de fiecare dată de Tribunal, prin Hotărârea din 12 iunie 2013, HTTS/Consiliul (T-128/12 și T-182/12, nepublicată, EU:T:2013:312), și prin Hotărârea din 18 septembrie 2015, HTTS și Bateni/Consiliul (T-45/14, nepublicată, EU:T:2015:650).

7 De altfel, trebuie amintit în acest stadiu că, prin Hotărârea din 16 septembrie 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines și alții/Consiliul (T-489/10, EU:T:2013:453), Tribunalul a anulat de asemenea înscrierea denumirii IRISL și a altor companii maritime, inclusiv HDSL și SAPID, în listele care le privesc, pentru motivul că elementele evidențiate de Consiliu nu justificau înscrierea denumirii IRISL și, în consecință, nu puteau justifica nici adoptarea și menținerea unor măsuri restrictive cu privire la celelalte companii maritime care fuseseră înscrise în liste ca urmare a legăturilor lor cu IRISL.

8 Prin scrisoarea din 23 iulie 2015, reclamanta a adresat Consiliului o cerere de despăgubire pentru prejudiciul pe care aprecia că l-a suferit ca urmare a înscrierii inițiale a denumirii sale și a înscrierilor ulterioare în listele persoanelor care au legătură cu activitatea IRISL.

9 În această cerere de despăgubire, reclamanta a invocat dreptul său la repararea prejudiciilor materiale și morale pe care considera că le-a suferit nu numai ca urmare a înscrierilor stabilite prin Regulamentele nr. 668/2010 și 961/2010, care fac obiectul prezentului litigiu, dar și a prejudiciilor suferite ca urmare a înscrierilor și a reînscrierilor ulterioare (a se vedea punctul 6 de mai sus). Cuantumul total al prejudiciilor materiale astfel pretinse se ridica la 11 928 939 de euro, iar cel al prejudiciului moral la 250 000 de euro, pentru perioada cuprinsă între 26 iulie 2010 și 18 septembrie 2015.

10 Prin scrisoarea din 16 octombrie 2015, Consiliul a respins această cerere.

II. Procedura și concluziile părților

11 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 25 noiembrie 2015, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

12 Prin actul depus la grefa Tribunalului la 5 aprilie 2016, Comisia Europeană a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Consiliului. Prin decizia din 13 mai 2016, președintele Camerei a șaptea a încuviințat această cerere, în conformitate cu articolul 144 alineatul (4) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

13 Închiderea fazei scrise a procedurii a fost notificată părților la 30 august 2016. Nicio cerere de organizare a unei ședințe nu a fost depusă de părți în termenul de trei săptămâni de la această notificare, prevăzut la articolul 106 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.

14 Prin decizia președintelui Tribunalului din 5 octombrie 2016, prezenta cauză a fost atribuită unui nou judecător raportor, care este membru al Camerei a treia.

15 La 30 mai 2017, Curtea a pronunțat Hotărârea Safa Nicu Sepahan/Consiliul (C-45/15 P, EU:C:2017:402), prin care a respins recursul și recursul incident formulate împotriva Hotărârii din 25 noiembrie 2014, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (T-384/11, EU:T:2014:986).

16 Prin decizia din 8 iunie 2017, notificată părților în ziua următoare, Tribunalul, considerându-se suficient de lămurit de înscrisurile de la dosar, a hotărât, în lipsa unei cereri a părților în această privință (a se vedea punctul 13 de mai sus), să se pronunțe fără deschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 106 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

17 Prin actul depus la grefa Tribunalului la 12 iunie 2017, reclamanta a solicitat însă organizarea unei ședințe, în special ca urmare a pronunțării Hotărârii din 30 mai 2017, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (C-45/15 P, EU:C:2017:402), și a propus Tribunalului să îl asculte, în cadrul unei măsuri de organizare a procedurii, pe directorul și unicul său asociat, domnul Bateni, în ceea ce privește în special întinderea pretinselor prejudicii materiale și morale suferite.

18 Prin decizia din 20 iunie 2017, Tribunalul a confirmat, în primul rând, decizia sa din 8 iunie 2017 (a se vedea punctul 16 de mai sus). Astfel, în ceea ce privește cererea reclamantei referitoare la organizarea unei ședințe, Tribunalul, pe de o parte, a considerat că această cerere a fost depusă în afara termenului stabilit (a se vedea punctul 13 de mai sus) și, pe de altă parte, a constatat lipsa unor elemente noi, susceptibile eventual să justifice organizarea unei asemenea ședințe. Astfel, Hotărârea din 30 mai 2017, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (C-45/15 P, EU:C:2017:402), invocată de reclamantă în susținerea cererii sale referitoare la organizarea unei ședințe, nu a făcut decât să confirme Hotărârea din 25 noiembrie 2014, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (T-384/11, EU:T:2014:986), și, prin urmare, nu putea justifica deschiderea fazei orale a procedurii. În al doilea rând, Tribunalul nu a încuviințat cererea de măsuri de organizare a procedurii referitoare la audierea domnului Bateni, pentru motivul că se considera deja suficient de lămurit de înscrisurile care figurau în dosar, precum și de jurisprudența relevantă în materie de evaluare a prejudiciilor care decurg dintr-o măsură restrictivă nelegală (a se vedea de asemenea punctul 93 de mai jos).

19 Reclamanta solicită Tribunalului:

– obligarea Consiliului la plata unei despăgubiri în cuantum de 2 513 221,50 euro pentru repararea prejudiciilor material și moral suferite ca urmare a înscrierii denumirii sale în listele persoanelor, entităților și organismelor care figurează în anexa V la Regulamentul nr. 423/2007 și în anexa VIII la Regulamentul nr. 961/2010 (denumite în continuare, împreună, „listele în litigiu”;

– obligarea Consiliului la plata de dobânzi moratorii la rata dobânzii aplicată de Banca Centrală Europeană (BCE) principalelor sale operațiuni de refinanțare, majorată cu două puncte, începând de la 17 octombrie 2015;

– obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

20 Consiliul, susținut de Comisie, solicită Tribunalului:

– respingerea acțiunii ca fiind în parte inadmisibilă și, în orice caz, ca total nefondată;

– obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

III. În drept

A. Cu privire la obiectul acțiunii

21 În ceea ce privește obiectul acțiunii, trebuie să se sublinieze, cu titlu introductiv, că reclamanta arată în esență că solicită, „într-o primă etapă”, doar repararea prejudiciilor suferite, începând cu 26 iulie 2010, ca urmare a înscrierii denumirii sale în listele persoanelor, entităților și organismelor care figurează în anexa V la Regulamentul nr. 423/2007, prin Regulamentul nr. 668/2010, și, începând cu 25 octombrie 2010, ca urmare a înscrierii denumirii sale în lista persoanelor, entităților și organismelor care figurează în anexa VIII la Regulamentul nr. 961/2010, prin Regulamentul nr. 961/2010 (a se vedea punctul 5 de mai sus).

22 Astfel, *ratione temporis*, prejudiciile a căror reparare este solicitată de reclamantă, respectiv cele generate de cele două înscrieri menționate mai sus, ar fi fost suferite în perioada cuprinsă între 26 iulie 2010, data înscrierii inițiale a denumirii reclamantei în listele persoanelor juridice care au legătură cu IRISL, și 23 ianuarie 2012, data adoptării Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 54/2012 al Consiliului din 23 ianuarie 2012 privind punerea în aplicare a Regulamentului nr. 961/2010 (JO 2012, L 19, p. 1). Astfel, la această dată, înscrierea denumirii reclamantei stabilită prin Regulamentul nr. 961/2010 a încetat să mai producă efecte juridice.

B. Cu privire la cauza de inadmisibilitate întemeiată pe prescrierea acțiunii în despăgubire a reclamantei

23 Articolul 46 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil procedurii în fața Tribunalului în temeiul articolului 53 din statutul menționat, are următorul conținut:

„Acțiunile formulate împotriva Uniunii în materie de răspundere extracontractuală se prescriu după cinci ani de la producerea faptului care a stat la baza lor. Prescripția este întreruptă fie prin cerere de chemare în judecată în fața Curții de Justiție, fie prin cererea prealabilă pe care partea prejudiciată o poate adresa instituției competente a Uniunii. În acest ultim caz, cererea trebuie înaintată în termenul de două luni prevăzut la articolul 263 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; dacă este cazul, se aplică dispozițiile articolului 265 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. […]”

24 Fără a ridica în mod formal, prin act separat, o excepție de inadmisibilitate, Consiliul invocă în duplică inadmisibilitatea acțiunii ca urmare a expirării termenului de prescripție prevăzut la articolul 46 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Consiliul susține în această privință că acțiunea, introdusă la 25 noiembrie 2015, se întemeiază pe acte adoptate cu peste cinci ani înainte, și anume la 26 iulie 2010 pentru Regulamentul nr. 668/2010 și la 25 octombrie 2010 pentru Regulamentul nr. 961/2010.

25 În orice caz, Consiliul consideră că acțiunea ar fi în parte inadmisibilă ca urmare a prescrierii dreptului la acțiunea în despăgubire al reclamantei în ceea ce privește pretinsele prejudicii suferite înainte de 25 noiembrie 2010, cu alte cuvinte, cu cinci ani înainte de introducerea acțiunii, pe care aceasta din urmă a depus-o, într-adevăr, la grefa Tribunalului la 25 noiembrie 2015.

26 În circumstanțele speței, Tribunalul consideră că trebuie, în interesul economiei procedurii și al bunei administrări a justiției, să examineze mai întâi chestiunile legate de fondul litigiului, fără a se pronunța în acest stadiu cu privire la cauza de inadmisibilitate întemeiată pe prescrierea acțiunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 martie 2006, Yedaş Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticaret/Consiliul și Comisia, T-367/03, EU:T:2006:96, punctul 30 și jurisprudența citată).

C. Cu privire la fond

27 În ceea ce privește mai întâi nelegalitatea comportamentului pe care reclamanta ar vrea să îl impute Uniunii Europene ca sursă a unei eventuale angajări a răspunderii extracontractuale a acesteia din urmă, reclamanta invocă în acest scop două motive, întemeiate, primul, pe încălcarea obligației de motivare și, respectiv, al doilea, pe încălcarea condițiilor materiale care justifică înscrierea sa în listele în litigiu.

28 Înainte de a examina aceste două motive, trebuie să se amintească însă, cu titlu introductiv, criteriile jurisprudențiale privitoare la aprecierea condiției referitoare la nelegalitatea comportamentului reproșat instituției în cauză în cadrul unei acțiuni în despăgubire.

1. Observații introductive referitoare la criteriile jurisprudențiale de apreciere a nelegalității în cadrul unei cereri de despăgubire

29 Dintr-o jurisprudență consacrată decurge că constatarea nelegalității unui act juridic al Uniunii, de exemplu în cadrul unei acțiuni în anulare, nu este suficientă, oricât de regretabilă ar fi respectiva nelegalitate, pentru a considera că răspunderea extracontractuală a acesteia pentru nelegalitatea comportamentului uneia dintre instituțiile sale este, pentru acest motiv, angajată automat. Pentru a admite că îndeplinește această condiție, jurisprudența impune astfel ca reclamantul să dovedească, în primul rând, că instituția în discuție a săvârșit nu o simplă nelegalitate, ci o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept al cărei obiect este conferirea de drepturi particularilor (a se vedea Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctul 42 și jurisprudența citată). Revine, în continuare, reclamantului sarcina de a dovedi și existența celorlalte două condiții necesare pentru angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, și anume existența unui prejudiciul real și a unei legături de cauzalitate directe între acest prejudiciu și nelegalitatea despre care este vorba.

30 În ceea ce privește în special măsurile restrictive, Curtea, în Hotărârea din 30 mai 2017, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (C-45/15 P, EU:C:2017:402, punctul 62), a precizat, de altfel pe baza jurisprudenței sale constante, că „revine părții care pune în discuție răspunderea extracontractuală a Uniunii sarcina de a furniza probe concludente atât cu privire la existența, cât și la întinderea prejudiciului pe care îl invocă […], precum și la existența unei legături suficient de directe de la cauză la efect între comportamentul instituției respective și prejudiciul pretins”.

31 Pe de altă parte, tot potrivit unei jurisprudențe constante, dovada unei nelegalități suficient de grave urmărește să evite, în special în domeniul măsurilor restrictive, ca misiunea pe care instituția în cauză este chemată să o îndeplinească în interesul general al Uniunii și al statelor sale membre să fie limitată de riscul ca această instituție să fie chemată în cele din urmă să suporte prejudiciile pe care persoanele vizate de actele sale le-ar putea eventual suferi, asigurându-se în același timp că acești particulari nu suportă consecințele patrimoniale sau morale ale neîndeplinirii obligațiilor pe care instituția în cauză ar fi săvârșit-o în mod flagrant și inexcuzabil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2007, Schneider Electric/Comisia, T-351/03, EU:T:2007:212, punctul 125, Hotărârea din 23 noiembrie 2011, Sison/Consiliul, T-341/07, EU:T:2011:687, punctul 34, și Hotărârea din 25 noiembrie 2014, Safa Nicu Sepahan/Consiliul, T-384/11, EU:T:2014:986, punctul 51).

32 Odată făcute aceste observații introductive, Tribunalul consideră oportun să examineze mai întâi al doilea motiv invocat de reclamantă și apoi primul motiv.

2. Cu privire la cel de al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a condițiilor materiale de înscriere în liste

a) Argumentele părților

33 Reclamanta susține în primul rând că Consiliul nu a întemeiat suficient, prin fapte concrete, înscrierile în listele în litigiu. Ea arată, în plus, că, în Hotărârea din 12 iunie 2013, HTTS/Consiliul (T-128/12 și T-182/12, nepublicată, EU:T:2013:312) (a se vedea punctul 6 de mai sus), Tribunalul a statuat că Regulamentul nr. 267/2012 al Consiliului din 23 martie 2012 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului nr. 961/2010 (JO 2012, L 88, p. 1) era afectat de o eroare vădită de apreciere, întrucât Consiliul nu stabilise că reclamanta era controlată efectiv de IRISL.

34 Astfel, întemeindu-se în special pe Hotărârea din 25 noiembrie 2014, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (T-384/11, EU:T:2014:986), reclamanta arată mai întâi că Consiliul nu dispunea de nicio marjă de apreciere în ceea ce privește obligația sa de a dovedi temeinicia măsurilor restrictive în litigiu, această îndatorire decurgând din obligația care revenea acestuia din urmă de a respecta drepturile fundamentale, în special dreptul la protecție jurisdicțională efectivă.

35 În orice caz, probele și informațiile furnizate *a posteriori* de Consiliu nu pot fi luate în considerare în acest stadiu și, în consecință, încălcarea de către Consiliu a obligației sale de a stabili temeinicia înscrierilor în litigiu la data adoptării lor nu poate fi îndreptată cu titlu retroactiv.

36 De altfel, la punctul 55 din Hotărârea din 12 iunie 2013, HTTS/Consiliul (T-128/12 și T-182/12, nepublicată, EU:T:2013:312) (a se vedea punctul 6 de mai sus), Tribunalul ar fi constatat că Consiliul admisese că, la momentul adoptării Regulamentului nr. 961/2010, nu dispunea încă de elementele relevante pe care le-a prezentat ulterior și nici de cele prezentate de Republica Federală Germania ca intervenientă în cadrul procedurii care a condus la această hotărâre. În ceea ce privește rapoartele grupurilor de experți ai Organizației Națiunilor Unite (ONU) invocate în speță de Consiliu, din anii 2012 și 2013, acestea ar fi de asemenea ulterioare adoptării regulamentului menționat.

37 Cu titlu subsidiar, reclamanta mai observă că nici elementele furnizate *a posteriori* de Consiliu în cauza T-182/12, HTTS/Consiliul (a se vedea punctul 6 de mai sus), nu erau susceptibile să justifice înscrierile în listele în litigiu. În orice caz, aceste documente nu ar fi de natură să stabilească că reclamanta era „deținută sau controlată” efectiv de IRISL. Aceste documente ar indica doar că reclamanta desfășura o activitate de agent în numele SAPID și al HDSL.

38 În al doilea rând, reclamanta, întemeindu-se pe Hotărârea din 16 septembrie 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines și alții/Consiliul (T-489/10, EU:T:2013:453) (a se vedea punctul 7 de mai sus), susține că din această hotărâre decurge că existența unei legături între ea, pe de o parte, și IRISL, SAPID sau HDSL, pe de altă parte, nu poate justifica înscrierile în listele în litigiu. Astfel, în hotărârea menționată mai sus, Tribunalul ar fi constatat tocmai că Consiliul nu a dovedit că IRISL era implicată în mod direct în activități de proliferare nucleară.

39 Pentru toate aceste motive, concluzionează reclamanta, Consiliul ar fi încălcat dispoziții de drept clare și precise, care nu ridică dificultăți de aplicare sau de interpretare și nu țin de o situație deosebit de complexă. Consiliul ar fi încălcat astfel obligațiile care se impun unei administrații care acționează cu prudența și cu diligența obișnuite, potrivit criteriilor enunțate de altfel de o jurisprudență constantă a instanței Uniunii, precum în Hotărârea din 23 noiembrie 2011, Sison/Consiliul (T-341/07, EU:T:2011:687, punctele 36 și 37), Hotărârea din 25 noiembrie 2014, Safa Nicu Sepahan/Consiliul (T-384/11, EU:T:2014:986, punctul 53), și Hotărârea din 18 februarie 2016, Jannatian/Consiliul (T-328/14, nepublicată, EU:T:2016:86, punctul 44).

40 În ceea ce privește Consiliul, acesta invocă mai întâi, în duplică, tardivitatea criticii întemeiate pe încălcarea obligației de a furniza dovezi în susținerea motivelor înscrierii în listele în litigiu, pentru motivul că ar fi vorba despre un motiv nou, invocat de reclamantă numai în stadiul replicii.

41 Pe fond, Consiliul, susținut de Comisie, care se raliază observațiilor acestuia, arată că nu a săvârșit o nelegalitate suficient de gravă și contestă ansamblul argumentației reclamantei.

b) Aprecierea Tribunalului

42 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, acțiunea în despăgubire întemeiată pe articolul 340 al doilea paragraf TFUE este o cale de atac autonomă, care se diferențiază de acțiunea în anulare prin faptul că nu urmărește eliminarea unui anumit act juridic, ci repararea prejudiciului

cauzat unui terț de o instituție a Uniunii (Hotărârea din 2 decembrie 1971, Zuckerfabrik Schöppenstedt/Consiliul, 5/71, EU:C:1971:116, punctul 3, și Hotărârea din 18 septembrie 2014, Georgias și alții/Consiliul și Comisia, T-168/12, EU:T:2014:781, punctul 32).

43 Pe de altă parte, este cert că articolul 215 TFUE, care constituie în acest tratat temeiul juridic care permite Consiliului să adopte măsuri restrictive împotriva persoanelor fizice sau juridice, instituie o dispoziție-pasarelă între, pe de o parte, obiectivele Tratatului UE în domeniul politicii externe și de securitate comună (PESC) pe care Uniunea și statele membre urmăresc să le atingă [a se vedea în special articolul 24 alineatul (3) TUE, potrivit căruia statele membre sprijină activ și fără rezerve politica externă și de securitate a Uniunii, în spiritul loialității și solidarității reciproce și respectă acțiunea Uniunii în acest domeniu) și, pe de altă parte, acțiunile Uniunii care au ca obiect adoptarea unor măsuri economice sau restrictive care intră în domeniul de aplicare al Tratatului FUE și care sunt necesare pentru atingerea obiectivelor respective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 martie 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punctul 89 și jurisprudența citată).

44 În acest context, o măsură restrictivă individuală la care poate fi supusă o entitate nonetatică, precum înghețarea fondurilor, nu este în sine un act autonom al Consiliului care are caracterul unei sancțiuni penale sau administrative adoptate împotriva acestei entități, ci o măsură necesară, în sensul articolului 215 alineatul (2) TFUE, în scopul punerii în aplicare a acestei politici specifice, destinată să permită Uniunii să ajungă în mod progresiv la rezultatul concret pe care urmărește să îl atingă în cadrul relațiilor internaționale, și anume, în speță, acela de a pune capăt activității de proliferare nucleară a Republicii Islamice Iran.

45 Pe de altă parte, trebuie arătat că, potrivit unei jurisprudențe de asemenea consacrate, obiectivul mai larg al menținerii păcii și securității internaționale, în conformitate cu finalitățile acțiunii externe a Uniunii enunțate la articolul 21 TUE, este de natură să justifice consecințe negative, chiar considerabile, care decurg pentru anumiți operatori economici din deciziile de punere în aplicare a actelor adoptate de Uniune în vederea realizării acestui obiectiv fundamental (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 martie 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punctul 150 și jurisprudența citată).

46 Astfel, în aprecierea comportamentului instituției în cauză, Tribunalul, sesizat cu o acțiune în despăgubire introdusă de un operator economic, este de asemenea obligat, având în vedere în special dispozițiile articolului 215 alineatul (2) TFUE, să ia în considerare acest obiectiv fundamental al politicii externe a Uniunii, cu excepția situației în care acest operator este în măsură a dovedi că Consiliul nu și-a îndeplinit obligațiile imperative în mod flagrant și inexcuzabil sau a adus atingere, în același mod, unui drept fundamental recunoscut de Uniune.

47 În aceste condiții și având în vedere în special evoluția progresivă în perioada acoperită de faptele care fac obiectul prezentei acțiuni a intensității măsurilor restrictive adoptate de Consiliu ca reacție la activitatea de proliferare nucleară a Republicii Islamice Iran, ingerința în activitatea comercială a HTTS, precum și în libertatea de administrare a propriilor resurse financiare, care rezultă din înghețarea fondurilor sale impusă de măsura restrictivă despre care este vorba, nu poate fi considerată ca fiind automat o sursă de angajare a răspunderii extracontractuale a Uniunii. Este necesar și ca, în conformitate cu criteriile definite de jurisprudența rezultată din Hotărârea din 4 iulie 2000, Bergaderm și Goupil/Comisia (C-352/98 P, EU:C:2000:361, punctul 42 și jurisprudența citată) (a se vedea punctul 29 de mai sus), instanța care se pronunță cu privire la răspunderea extracontractuală să poată constata în speță existența unor neîndepliniri flagrante și inexcuzabile ale obligațiilor sau a unor erori vădite de apreciere din partea instituției în cauză, referitoare la existența pretinselor legături între persoana interesată și celelalte companii vizate, precum, în primul rând, IRISL.

48 În plus, eventuala anulare a unuia sau a mai multe acte ale Consiliului care se află la originea prejudiciilor invocate de reclamantă, chiar și atunci când o asemenea anulare ar fi decisă printr-o hotărâre a Tribunalului pronunțată înaintea introducerii acțiunii în despăgubire, nu constituie dovada irefragabilă a unei încălcări suficient de grave din partea acestei instituții, care să permită să se constate, *ipso iure*, răspunderea Uniunii.

49 Pe de altă parte, este necesar să se arate că, spre deosebire de acțiunea în anulare, acțiunea în răspundere extracontractuală poate fi introdusă în termenul de cinci ani de la producerea faptului care stă la baza prejudiciului despre care este vorba. În consecință, instituția a cărei răspundere extracontractuală este pusă în discuție are, în principiu, dreptul de a se prevala în apărarea sa de toate elementele relevante apărute înainte de introducerea, în termenul indicat mai sus, a acțiunii în despăgubire împotriva sa, la fel cum reclamantul poate stabili întinderea și importanța prejudiciului său utilizând elemente probatorii ulterioare producerii acestuia.

50 În ceea ce privește posibilitatea instituției de a se prevala, în apărarea sa, de toate elementele relevante survenite înainte de introducerea acțiunii în despăgubire împotriva ei, trebuie să se precizeze că aceasta răspunde necesității ca instanța competentă să stabilească, cu respectarea principiului contradictorialității, pertinența și importanța faptelor invocate de părțile în discuție pentru a se pronunța cu privire la eventuala răspundere extracontractuală a Uniunii. O asemenea posibilitate este justificată îndeosebi într-un domeniu de activitate al Uniunii precum cel al PESC, care, dată fiind natura obiectivelor și a conținuturilor sale, este supus unor norme și proceduri stabilite în mod specific de tratate [a se vedea articolul 24 alineatul (1) al doilea paragraf TUE] și destinate, printre altele, să țină seama, dacă este cazul, de evoluția în timp a situației, de fapt și de drept, care face obiectul acțiunii internaționale a Uniunii.

51 În această măsură, conferirea unui caracter inoperant elementelor prezentate de instituția în cauză în cadrul unei acțiuni în despăgubire, atunci când aceasta, pe baza unei decizii adoptate în conformitate cu capitolul 2 din titlul V din Tratatul UE, a procedat, în temeiul articolului 215 alineatul (2) TFUE, la adoptarea măsurii de înghețare a fondurilor despre care este vorba, ar echivala cu limitarea gravă a exercitării eficiente a competențelor pe care le atribuie tratatele, în domeniul PESC, instituțiilor Uniunii, prevăzând, în susținerea punerii în aplicare a politicii respective, adoptarea de către acestea a măsurilor restrictive necesare.

52 Odată enunțate aceste premise, trebuie amintit în speță, mai întâi, că, la punctele 41 și 42 din Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), Tribunalul a considerat că anularea cu efect imediat a Regulamentului nr. 961/2010 ar fi putut aduce o atingere serioasă și ireversibilă eficacității măsurilor restrictive adoptate prin acest regulament împotriva Republicii Islamice Iran, întrucât „nu se poate exclude posibilitatea ca, pe fond, impunerea măsurilor restrictive față de reclamantă să se dovedească totuși justificată”.

53 Astfel, în cadrul prezentei acțiuni în despăgubire, Tribunalul nu poate ignora motivele pertinente și elementele de probă invocate în apărare de Consiliu pentru a demonstra că nu era îndeplinită condiția angajării răspunderii extracontractuale a Uniunii.

54 În continuare, în ceea ce privește prima critică invocată de reclamantă și întemeiată pe o încălcare suficient de gravă a condițiilor materiale care permit să se justifice înscrierea denumirii sale în listele în litigiu ca urmare a unei legături indirecte între activitatea sa economică și cea a IRISL (a se vedea punctul 4 de mai sus), trebuie să se arate, în primul rând, că tardivitatea pe care Consiliul o opune acestui argument (a se vedea punctul 40 de mai sus) nu este pertinentă, dat fiind că, de la introducerea acțiunii sale în despăgubire, reclamanta și-a întemeiat concluziile în despăgubire în special pe acest argument, care constituie, așadar, o dezvoltare logică a motivului examinat aici.

55 În aceste condiții, în ceea ce privește, mai întâi, calificarea drept societate „deținută sau controlată de o altă entitate”, a cărei aplicare în privința sa este contestată de reclamantă, întrucât aceasta nu ar fi nici deținută, nici controlată de IRISL, este suficient să se arate că această noțiune nu are în speță același conținut cu cel avut în vedere, în general, de dreptul societăților atunci când este vorba despre identificarea răspunderii comerciale a unei societăți care este plasată din punct de vedere juridic sub controlul decizional al unei alte entități comerciale.

56 În aprecierea legalității unei măsuri restrictive, această noțiune are în vedere, astfel, situația în care persoana fizică sau juridică implicată în activitatea de proliferare nucleară a statului despre care este vorba este în măsură să influențeze alegerile comerciale ale unei alte întreprinderi cu care are relații comerciale, chiar și în lipsa oricărei legături juridice, de proprietate sau de participare la capital, între una și cealaltă dintre aceste două entități economice.

57 În această privință, după cum Curtea a statuat de altfel în mod expres, calitatea de entitate „care aparține sau este controlată” trebuia să facă obiectul unei aprecieri de la caz la caz din partea Consiliului, în funcție în special de gradul de apartenență sau de intensitatea controlului în cauză, instituția respectivă dispunând în această privință de o anumită putere de apreciere (Hotărârea din 12 iunie 2013, HTTS/Consiliul, T-128/12 și T-182/12, nepublicată, EU:T:2013:312, punctul 48, și Hotărârea din 6 septembrie 2013, Bateni/Consiliul, T-42/12 și T-181/12, nepublicată, EU:T:2013:409, punctul 45; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 13 martie 2012, Melli Bank/Consiliul, C-380/09 P, EU:C:2012:137, punctele 40-42).

58 Or, informațiile și elementele de probă invocate în speță de Consiliu constituie indicii pertinente, suficient de precise și de concordante care permit să se considere în cadrul prezentei acțiuni în despăgubire că circumstanța că HTTS era „controlată de IRISL și/sau acțion[a] în numele său” apare cel puțin verosimilă.

59 Astfel, de exemplu, circumstanțe precum activitatea desfășurată de reclamantă în calitate de agent maritim în numele unor entități strâns legate de IRISL, dintre care unele, și anume HDSL și SAPID, utilizau nave care le-au fost puse la dispoziție de IRISL, relațiile financiare dintre reclamantă, pe de o parte, și HDSL și SAPID, pe de altă parte, precum și dintre reclamantă și filiala IRISL din Uniune, atestate prin raportul de audit din 31 decembrie 2010, funcțiile de director juridic al IRISL exercitate anterior de directorul reclamantei, domnul Bateni, și, în sfârșit, adresa comună a reclamantei și a IRISL Europe constituie un ansamblu de indicii factuale, pertinente și concordante, necontestate de altfel de reclamantă, cu privire la existența unor legături strânse între aceasta și IRISL. Pe de altă parte, așa cum amintește Consiliul, în Hotărârea din 12 iunie 2013, HTTS/Consiliul (T-128/12 și T-182/12, nepublicată, EU:T:2013:312, punctul 56), Tribunalul a subliniat că, deși, în cadrul acțiunii în anulare cu care era sesizat, nu putea lua în considerare informațiile prezentate de Republica Federală Germania, care confirmau de altfel o parte din indiciile menționate mai sus, nu era exclus ca aceste informații să poată permite, „dată fiind natura lor detaliată și pertinentă, justificarea înscrierii [denumirii] reclamantei” în listele în litigiu.

60 Prin urmare, din ansamblul elementelor și al indiciilor prezentate în speță de Consiliu reiese că acesta, prin adoptarea măsurii de înghețare a fondurilor în discuție, nu a săvârșit o neîndeplinire flagrantă și inexcuzabilă a obligațiilor sau erori vădite de apreciere în ceea ce privește întinderea relațiilor comerciale ale HTTS cu IRISL și, prin intermediul acestei companii, cu activitatea de proliferare nucleară a Republicii Islamice Iran, susceptibile să justifice – în cazul în care celelalte condiții de angajare a răspunderii Uniunii ar fi îndeplinite – despăgubirea pentru prejudiciile pe care HTTS le-ar fi suferit în consecință (a se vedea punctul 59 de mai sus). În orice caz, reclamanta nu a furnizat probe suficient de concrete și de pertinente susceptibile să susțină răspunderea Consiliului pentru faptul că a săvârșit asemenea neîndepliniri grave și inexcuzabile ale obligațiilor.

61 Reiese că prima critică, întemeiată pe o încălcare suficient de gravă a condițiilor materiale de înscriere, în măsura în care Consiliul nu ar fi stabilit, pe baza unor elemente de probă suficiente, că reclamanta era controlată de IRISL, trebuie respinsă.

62 În ceea ce privește cea de a doua critică, întemeiată pe lipsa unei justificări a înscrierilor în litigiu ale HTTS în listele respective, de această dată în urma anulării de către Tribunal a înscrierii denumirii IRISL și a altor companii maritime, inclusiv HDSL și SAPID, trebuie să se arate din nou (a se vedea punctul 48 de mai sus) că anularea acestor din urmă înscrieri nu este suficientă ca atare pentru a se stabili că înscrierile menționate mai sus ale denumirii HTTS în listele în litigiu erau afectate de o nelegalitate suficient de gravă de natură să angajeze în egală măsură răspunderea Uniunii.

63 În această privință, trebuie amintit că, la înscrierea denumirii reclamantei în listele în litigiu, mai întâi prin Regulamentul nr. 668/2010, apoi prin Regulamentul nr. 961/2010, înscrierile denumirii IRISL, a HDSL și a SAPID nu fuseseră încă anulate. Apoi – și mai ales, se impune a constata că în mod corect arată Consiliul că, în speță, înscrierea denumirii IRISL se întemeia în principal pe un raport al Comitetului de sancțiuni al Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite prin care se stabilea existența a trei încălcări vădite, săvârșite de această companie, a embargoului cu privire la arme instituit prin Rezoluția 147 (2007) a Consiliului de Securitate. Or, având în vedere concluziile care figurează în acest raport, constatarea că IRISL era implicată în activitățile de proliferare nucleară ale Republicii Islamice Iran nu poate fi considerată, în cadrul prezentei acțiuni în despăgubire, ca vădit eronată, ceea ce de altfel nici nu este contestat în mod susținut de reclamantă. În consecință, anularea ulterioară a înscrierii denumirii IRISL, a SAPID și a HDSL, invocată în prezent de reclamantă, nu permite să se considere că Consiliul a săvârșit o eroare vădită de apreciere care prezintă un caracter atât de grav și de inexcuzabil încât ar fi de natură să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii.

64 În aceste circumstanțe, nu se poate reproșa, în definitiv, Consiliului faptul că a săvârșit – întemeind înscrierile în litigiu ale reclamantei pe legăturile existente între aceasta din urmă și IRISL – o nelegalitate care, în circumstanțe analoge, nu ar fi fost săvârșită de o administrație care acționează cu prudența și cu diligența obișnuite și căreia tratatele îi încredințează competențe specifice, precum cele referitoare la adoptarea unor măsuri restrictive considerate ca fiind necesare în cadrul acțiunii Uniunii prin care se urmărește să se asigure menținerea păcii și a securității internaționale, de natură să fie puse în discuție de activitatea de proliferare nucleară a Republicii Islamice Iran (a se vedea punctul 44 de mai sus).

65 Rezultă că nici această a doua critică, întemeiată pe nelegalitatea înscrierilor în litigiu în urma anulării *ex tunc* a înscrierilor denumirii IRISL, a HDSL și a SAPID, nu poate fi admisă, astfel încât cel de al doilea motiv invocat de reclamantă trebuie respins în întregime.

66 În aceste condiții, în lumina considerațiilor ce precedă, este necesar să se examineze în prezent primul motiv invocat de reclamantă în susținerea cererii sale de despăgubire.

3. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

a) Argumentele părților

67 Pentru a demonstra că pretinsa lipsă a motivării înscrierilor în litigiu constituie o încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor, reclamanta invocă în principal, în susținerea acestui motiv, Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), de anulare, pentru nemotivare, a înscrierii denumirii sale în lista care figurează în anexa VIII la Regulamentul nr. 961/2010 (a se vedea punctul 5 de mai sus). Reclamanta arată în esență că, în această hotărâre, Tribunalul a subliniat în special faptul că obligația de motivare constituia un

principiu general al dreptului Uniunii, de la care se poate deroga numai în temeiul unor considerații imperioase. În consecință, motivarea înscrierii denumirii sale trebuia în principiu să fie comunicată persoanei interesate în același timp cu actul cauzator de prejudicii.

68 Pe de altă parte, în replică, reclamanta invocă, pentru prima dată în susținerea acestui motiv, argumentul potrivit căruia încălcarea obligației de motivare, precum și lipsa comunicării unor motive specifice și concrete cu privire la înscrierea denumirii sale în listele în litigiu au adus de asemenea în speță atingere dreptului său la protecție jurisdicțională efectivă. Consiliul ar fi încălcat astfel o normă fundamentală a dreptului Uniunii care implică protecția particularilor și a cărei nerespectare poate constitui temeiul răspunderii Uniunii.

69 În speță, motivarea ar fi cu atât mai mult insuficientă și, așadar, ar constitui o neîndeplinire gravă și inexcuzabilă a obligațiilor de către Consiliu cu cât, anterior pronunțării Hotărârii din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), această instituție nu prezentase nicio dovadă pentru a susține înscrierea denumirii HTTS în anexa VIII la Regulamentul nr. 961/2010. În această privință, reclamanta invocă în special scrisorile sale din 10 și din 13 septembrie 2010 prin care solicitase Consiliului să reanalizeze decizia de a înscrie denumirea sa în listele în litigiu și îi transmisese anumite documente cu privire la acest aspect, precum și scrisoarea sa din 23 noiembrie 2010 în care solicita accesul la dosarul său.

70 În sfârșit, Consiliul ar fi încălcat dreptul reclamantei la protecție jurisdicțională efectivă, întrucât, după fiecare hotărâre de anulare a înscrierii denumirii sale în listele în litigiu, HTTS a fost reînscrisă imediat în acestea, pur și simplu pe baza unei motivări ușor modificate în raport cu cea dată inițial. Pe de altă parte, acest comportament al Consiliului ar ține de o atitudine pe care instituția respectivă ar fi avut-o în mod constant în privința reclamantei.

71 Consiliul, susținut de Comisie, contestă aceste argumente.

b) Aprecierea Tribunalului

72 Înainte de a aprecia pe fond diferitele critici care se raportează la primul motiv invocat de reclamantă, este necesar să se examineze, pe planul procedurii, cauza de inadmisibilitate pe care Consiliul o deduce din faptul că reclamanta ar fi invocat argumentele referitoare, pe de o parte, la încălcarea dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și, pe de altă parte, la lipsa elementelor de probă care să susțină temeinicia înscrierilor în litigiu doar în stadiul replicii, astfel încât aceste argumente ar fi tardive.

1) Cu privire la tardivitatea argumentului întemeiat, în primul rând, pe încălcarea dreptului la protecție jurisdicțională efectivă

73 În această privință, trebuie să se respingă mai întâi ca inoperantă critica întemeiată de reclamantă pe faptul că Consiliul ar fi înscris automat denumirea sa în listele în litigiu, în pofida Hotărârilor în anulare din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), și din 12 iunie 2013, HTTS/Consiliul (T-128/12 și T-182/12, nepublicată, EU:T:2013:312) (a se vedea punctul 70 de mai sus). Astfel, prezentul litigiu, așa cum a fost delimitat *ratione temporis* chiar de reclamantă, nu are ca obiect cererea de reparare a prejudiciului pe care l-ar fi suferit ca urmare a reînscrierii denumirii sale în liste în urma fiecăreia dintre aceste hotărâri, ci chiar repararea prejudiciilor pe care le-ar fi suferit între 26 iulie 2010 și 23 ianuarie 2012 (a se vedea punctul 22 de mai sus). Prin urmare, în cadrul prezentului litigiu, comportamentul Consiliului ulterior datei de 23 ianuarie 2012 este lipsit de orice relevanță.

74 În ceea ce privește apoi tardivitatea opusă de Consiliu celor două argumente suplimentare invocate de reclamantă în stadiul replicii, trebuie să se arate în primul rând că, în cererea introductivă, HTTS a corelat în mod clar obligația de motivare referitoare la înscrierile denumirii sale în listele persoanelor care au legătură cu activitatea IRISL cu obligația Consiliului de a-i comunica motivele acestor înscrieri (a se vedea punctul 67 de mai sus).

75 Or, principiul protecției jurisdicționale efective implică, potrivit unei jurisprudențe consacrate, că instituția Uniunii care adoptă un act prin care se instituie măsuri restrictive în privința unei persoane sau a unei entități neetatice comunică motivele pe care se întemeiază acest act, în cea mai mare măsură posibilă, fie în momentul în care acest act este adoptat, fie, cel puțin, cât mai rapid posibil după adoptare, tocmai pentru a le permite acestor persoane sau entități neetatice să se prevaleze în mod util de dreptul lor la acțiune (Hotărârea din 16 noiembrie 2011, Bank Melli Iran/Consiliul, C-548/09 P, EU:C:2011:735, punctul 47 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 18 iulie 2013, Comisia și alții/Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P și C-595/10 P, EU:C:2013:518, punctul 100).

76 Astfel, obligația de a motiva un act cauzator de prejudicii, care constituie un corolar al principiului respectării dreptului la apărare, are ca scop, pe de o parte, să furnizeze persoanei interesate o indicație suficientă pentru a afla dacă actul este bine fundamentat sau dacă este, eventual, afectat de un viciu care permite contestarea validității sale în fața instanței Uniunii și, pe de altă parte, să dea posibilitatea acestei instanțe să își exercite controlul, cât mai complet posibil, asupra legalității actului respectiv (Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Consiliul/Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punctul 49, Hotărârea din 18 februarie 2016, Consiliul/Bank Mellat, C-176/13 P, EU:C:2016:96, punctul 74, și Hotărârea din 11 iulie 2007, Sison/Consiliul, T-47/03, nepublicată, EU:T:2007:207, punctul 185).

77 În plus, în măsura în care persoana în cauză nu dispune de dreptul de a fi ascultată prealabil adoptării unei decizii inițiale de înghețare a fondurilor luate împotriva ei, respectarea obligației de motivare este cu atât mai importantă cu cât constituie unica garanție care îi permite persoanei interesate, cel puțin după adoptarea acestei decizii, să se prevaleze în mod util de căile de atac pe care le are la dispoziție pentru a contesta legalitatea deciziei respective (Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Consiliul/Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punctul 51, Hotărârea din 12 decembrie 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Consiliul, T-228/02, EU:T:2006:384, punctul 140, și Hotărârea din 11 iulie 2007, Sison/Consiliul, T-47/03, nepublicată, EU:T:2007:207, punctul 187).

78 Astfel, decurge în special din jurisprudența citată la punctele 75-77 de mai sus că obligația de motivare și dreptul corelativ al persoanei interesate de a primi comunicarea motivelor specifice și concrete cu privire la înscrierea sa în listele despre care este vorba urmăresc să garanteze respectarea nu numai a dreptului la apărare, ci și a principiului protecției jurisdicționale efective.

79 Prin urmare, în cadrul prezentului contencios în materie de despăgubiri, critica referitoare la încălcarea dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, invocată de reclamantă numai în stadiul replicii, trebuie considerată o dezvoltare în cursul procedurii a primului motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare și a dreptului persoanei interesate de a primi comunicarea motivelor specifice și concrete cu privire la înscrierea sa în listele în discuție (a se vedea punctul 74 de mai sus). Prin urmare, această critică nu poate fi considerată un motiv nou, invocat tardiv de reclamantă.

2) Cu privire la tardivitatea argumentului întemeiat, în al doilea rând, pe necomunicarea elementelor de probă de către Consiliu

80 Reclamanta reproșează Consiliului că nu a prezentat probele care susțin motivele înscrierii sale în listele în litigiu. În această privință, reclamanta se referă în special la scrisoarea sa din 23 noiembrie 2010 (a se vedea punctul 69 de mai sus). Argumentând în acest mod, reclamanta invocă în esență încălcarea de către Consiliu a dreptului său de acces la dosar.

81 Cu privire la acest aspect specific, trebuie amintit astfel că, la punctul 19 din Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), Tribunalul a arătat, în cadrul expunerii istoricului litigiului, că, înainte de introducerea acțiunii în cauza T-562/10, Consiliul nu răspunsese în realitate la scrisoarea reclamantei din 23 noiembrie 2010. Totuși, în această hotărâre, Tribunalul a limitat apoi examinarea sa doar la motivul întemeiat pe nemotivare, fără a lua deci în considerare celălalt motiv, privind respectarea modalităților dreptului de acces la dosar.

82 Or, reclamanta nu a contestat în cererea introductivă refuzul pe care Consiliul l-a opus cererii sale de acces la dosar, astfel încât această critică, chiar prezentată sub acoperirea unei eventuale încălcări a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, trebuie declarată inadmisibilă, în conformitate cu articolul 84 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, în măsura în care constituie un motiv nou care nu se întemeiază pe elemente de drept sau de fapt care ar fi apărut doar în cursul procedurii.

83 Odată înlăturată această critică de ordin procedural, trebuie să se treacă în prezent la examinarea pe fond a primului motiv invocat de reclamantă.

3) Cu privire la temeinicia primului motiv

84 Întrucât argumentele pe care părțile le avansează cu privire la acest motiv au fost rezumate la punctele 67-71 de mai sus, este suficient să se amintească aici, în primul rând, că, în Regulamentul nr. 668/2010, motivul înscrierii denumirii HTTS în anexa V la Regulamentul nr. 423/2007 era că reclamanta „[a]cționează în numele HDSL în Europa”, societatea HDSL fiind, la rândul ei, înscrisă în listele în litigiu pentru motivul că „[a]cționează în numele IRISL, [în măsura în care] efectuează operațiuni de încărcare-descărcare a containerelor, utilizând nave deținute de IRISL”. În sfârșit, în Regulamentul nr. 961/2010, motivul înscrierii HTTS în anexa VIII la regulamentul menționat era că aceasta „este controlată de IRISL și/sau acționează în numele său” (a se vedea punctul 4 de mai sus).

85 Odată amintite aceste motive cu privire la înscrierile în litigiu, în ceea ce privește încălcarea obligației de motivare a înscrierii inițiale a denumirii reclamantei în lista anexată la Regulamentul nr. 668/2010, trebuie să se constate în primul rând că reclamanta se întemeiază, în mod evident, pe o interpretare eronată a Hotărârii din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716). Astfel, această hotărâre privește numai validitatea Regulamentului nr. 961/2010, prin care denumirea reclamantei a fost înscrisă în lista anexată la regulamentul menționat, Tribunalul nepronunțându-se nicidecum cu privire la caracterul insuficient al motivării înscrierii sale inițiale decise prin Regulamentul nr. 668/2010. Interpretarea textuală a motivelor hotărârii menționate este de altfel, în acest sens, suficientă deja în sine. Astfel, punctul 39 din această hotărâre are următorul conținut:

„În aceste împrejurări, este necesar să se concluzioneze că Consiliul a încălcat obligația de motivare prevăzută la articolul 296 al doilea paragraf TFUE și la articolul 36 alineatul (3) din Regulamentul nr. 961/2010. În consecință, primul motiv [cu privire la lipsa motivării acestui regulament] este întemeiat și trebuie astfel admis.”

86 În orice caz, întrucât nu a contestat legalitatea Regulamentului nr. 668/2010 prin intermediul unei acțiuni în anulare (a se vedea punctul 3 de mai sus), revine reclamantei sarcina de a dovedi în cadrul prezentei acțiuni în despăgubire nelegalitatea acestei măsuri restrictive în calitate de condiție susceptibilă să permită Tribunalului – presupunând că celelalte trei condiții de angajare a răspunderii Uniunii sunt îndeplinite, ceea ce nu este dovedit – să oblige Consiliul la repararea prejudiciilor invocate de reclamantă (a se vedea punctul 29 de mai sus). Astfel, trimiterea pe care reclamanta o face în speță la Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716) (a se vedea punctul 67 de mai sus), nu permite să se concluzioneze că condiția referitoare la existența unei nelegalități suficient de grave este îndeplinită în ceea ce privește înscrierea inițială a denumirii reclamantei prin Regulamentul nr. 668/2010, trebuind, în schimb, în lipsa unei acțiuni în anulare, să se prezume legalitatea acestui act, până la proba contrară.

87 În ceea ce privește, apoi, Regulamentul nr. 961/2010, este cert că, prin Hotărârea din 7 decembrie 2011, HTTS/Consiliul (T-562/10, EU:T:2011:716), Tribunalul a anulat acest act în ceea ce privește reclamanta, pentru insuficiența motivării cu privire la înscrierea sa în lista anexată la regulamentul menționat.

88 Cu toate acestea, în ceea ce privește în cauză angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii care decurge eventual din anularea acestui regulament, dintr-o jurisprudență constantă reiese că, în principiu, insuficiența motivării unui act nu este de natură să angajeze răspunderea Uniunii (Hotărârea din 11 iulie 2007, Sison/Consiliul, T-47/03, nepublicată, EU:T:2007:207, punctul 238).

89 În aceste condiții, în cadrul prezentei acțiuni în despăgubire, legalitatea măsurii restrictive despre care este vorba trebuie să fie, în orice caz, apreciată și în lumina motivelor ulterioare, invocate de Consiliu în Decizia sa 2012/35/PESC din 23 ianuarie 2012 de modificare a Deciziei 2010/413/PESC privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului (JO 2012, L 19, p. 22), prin care s-a menținut înscrierea denumirii reclamantei în lista anexată la Decizia 2010/413/PESC a Consiliului din 26 iulie 2010 privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Poziției comune 2007/140/PESC (JO 2010, L 195, p. 39), pentru următorul motiv:

„Controlată de IRISL și/sau acționând în numele acesteia. HTTS este înregistrată la aceeași adresă ca IRISL Europe GmbH în Hamburg, iar directorul său, [domnul] Ba[t]eni, a fost anterior angajat al IRISL."

90 Astfel, aceste motive suplimentare permit, în cadrul prezentei acțiuni având ca obiect repararea prejudiciilor pe care reclamanta le-ar fi suferit în perioada cuprinsă între 26 iulie 2010 și 23 ianuarie 2012, pe de o parte, reclamantei să înțeleagă motivele pentru care denumirea sa fusese înscrisă în listele în litigiu în această perioadă și, pe de altă parte, Tribunalului să aprecieze, în ansamblul lor, cauzele care se află, în opinia părților, la originea prejudiciilor pe care reclamanta consideră că le-a suferit în perioada menționată mai sus.

91 Având în vedere considerațiile care precedă, prezentul motiv trebuie, așadar, să fie respins în ansamblul său.

92 Prin urmare, acțiunea trebuie respinsă în întregime, fără să fie nevoie să se examineze dacă celelalte condiții de angajare a răspunderii Uniunii sunt întrunite sau să se ia poziție cu privire la cauza de inadmisibilitate întemeiată pe prescripție.

93 În aceste condiții, nu este necesar să se admită cererea de măsuri de organizare a procedurii formulată de reclamantă, referitoare la audierea, în calitate de martor, a directorului și asociatului său unic.

IV. Cu privire la cheltuielile de judecată

94 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

95 În temeiul articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, instituțiile care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată.

96 Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată să suporte și cheltuielile de judecată efectuate de Consiliu, conform concluziilor acestuia din urmă. Pe de altă parte, Comisia va suporta propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a treia)

declară și hotărăște:

1) **Respinge acțiunea.**

2) **HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Consiliul Uniunii Europene.**

3) **Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Frimodt Nielsen Forrester Perillo

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 13 decembrie 2017.

Semnături

Cuprins

I. Situația de fapt și istoricul litigiului 2

II. Procedura și concluziile părților 3

III. În drept 4

A. Cu privire la obiectul acțiunii 4

B. Cu privire la cauza de inadmisibilitate întemeiată pe prescrierea acțiunii în despăgubire a reclamantei 5

C. Cu privire la fond 5

1. Observații introductive referitoare la criteriile jurisprudențiale de apreciere a nelegalității în cadrul unei cereri de despăgubire 6

2. Cu privire la cel de al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a condițiilor materiale de înscriere în liste 6

a) Argumentele părților 6

b) Aprecierea Tribunalului 7

3. Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare 11

a) Argumentele părților 11

b) Aprecierea Tribunalului 12

1) Cu privire la tardivitatea argumentului întemeiat, în primul rând, pe încălcarea dreptului la protecție jurisdicțională efectivă 12

2) Cu privire la tardivitatea argumentului întemeiat, în al doilea rând, pe necomunicarea elementelor de probă de către Consiliu 13

3) Cu privire la temeinicia primului motiv 14

IV. Cu privire la cheltuielile de judecată 15